

Verksamhetsrapport

efter kvalitetsgranskning av undervisning i för-
skoleklass vid Lillegårdsskolan i Partille kommun

Innehåll

Inledning

Bakgrundsuppgifter om skolan

Resultat

Syfte och frågeställningar

Metod och material

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av undervisning i förskoleklass under hösten 2014. Granskningen vid Lillegårdsskolan i Partille kommun ingår i detta projekt.

Lillegårdsskolan besöktes den 14-16 oktober 2014. Ansvariga inspektörer har varit Monica Axelsson och Marie Sjöberg. I denna rapport redovisar inspektörerna sina iakttagelser, analyser och bedömningar. Förutom en redogörelse av kvalitetsgranskningens resultat ges även en kort beskrivning av granskningens syfte, frågeställningar och genomförande.

Kvalitetsgranskningen av undervisning i förskoleklass genomförs i ytterligare 19 skolor. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de skolor som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden på andra skolor. Den enskilda rapporten kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Bakgrundsuppgifter om Lillegårdsskolan

Lillegårdsskolan omfattar förskoleklass till och med årskurs 5 och har 310 elever. På skolan finns två förskoleklasser med 28 respektive 25 elever. Skolinspektionens kvalitetsgranskning har genomförts i en av dessa klasser.

Undervisningen i förskoleklass är förlagd mellan klockan 09.00 och 12.00 varje dag. Under en halvtimme är det uterast med lärare som rastvaktar. Eleverna har lunch tillsammans med sina lärare klockan 12.00 - 12.30. Därefter går de flesta elever till fritidshemmet som är beläget på skolan.

I den förskoleklass som har granskats arbetar tre lärare. En förskollärare, en grundskollärare årskurs 1-7 och en lärare som inte har avslutat sin utbildning för grundskollärare årskurs 4-9. Alla lärare arbetar också på skolans fritidshem. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök var förskolläraren ledig och ersatt av en vikarie, en numera pensionerad lågstadielärare. Ytterligare en vikarie arbetade en av dagarna på grund av att en lärare var sjuk.

Enligt rektors verksamhetsredogörelse har kompetensutvecklingen under de senaste tre åren gällt ett arbete "runt diagnoser och särskilda behov". Olika föreläsningar har därutöver erbjudits. Inga insatser har riktats direkt till förskoleklassens personal.

Förskoleklassens undervisning sker till stor del i ett klassrum som huvudsakligen är möblerat med bord och stolar, så att varje elev har sin bestämda plats och ingår i en av fyra "bordsgrupper". I rummet finns också en soffa samt en fri golvyta, där samlingar ofta hålls. Intill ligger ett mindre rum som är iordningställt som affär. I anslutning till klassrummet finns en passage med öppen yta som används för olika lekaktiviteter. Passagen leder vidare in till ytterligare ett klassrum som ofta används, till exempel när klassen delas in i två grupper. I båda klassrummen finns ett varierat utbud av material för lek och skapande samt böcker. Väggar används för att "ställa ut" till exempel elevernas teckningar. I det ena klassrummet finns en smartboard. Lärplattor finns men används enligt lärarna mest på fritidshemmet. Förskoleklassen kan också använda skolans idrottshall som ligger i nära anslutning. På skolgården finns bland annat klätterställning, gungor och bollplan.

Resultat

1. Det är ett tryggt, stödjande och uppmuntrande lärandeklimat

Här granskas om lärandemiljön präglas av att läraren är lyhörd, inkännande och uppmärksammar elevernas behov av stöd. Här granskas vidare om lärandemiljön präglas av att stimulera och vidareutveckla elevernas lust, engagemang, intresse och nyfikenhet. Här granskas också om eleverna i undervisningen får upptäcka och undersöka utan att riskera att misslyckas eller förväntas komma fram till ett rätt eller fel svar/lösning.

Vid observationer av undervisningen kan Skolinspektionen konstatera att det oftast råder arbetsro och en positiv atmosfär under de olika arbetspassen. "Det är skönt", säger en elev. Det inträffar sällan incidenter och när det händer något, ingriper lärarna. "Ibland är det bråkigt. Fröken säger till. Då blir det lugnt", säger en annan elev. Lärarna finns nära eleverna för att ge stöd och hjälp på olika sätt. Detta bekräftas också i intervjuer med elever, till exempel: "Man säger till fröken så får man hjälp. De hjälper ofta".

Av Skolinspektionens observationer framgår att lärarna ger stöd till eleverna under de olika aktiviteterna. Lärarna går runt bland eleverna och hjälper dem samt uppmuntrar dem, *"bra jobbat"*, *"oj vad bra"*. Ofta är hjälpen påtaglig och konkret, till exempel när eleverna i en övning ska klippa ut bokstaven F: *"man kan vrida på pappret istället för på saxen"*. I en matematikövning ska olika fält färgläggas och läraren hjälper till med detta genom att tala om hur eleven ska göra, *"du kan färglägga som X"*, eller genom att själv färglägga för eleven.

I den fria leken är lärarna mindre aktiva och låter eleverna leka på egen hand. Lärarna ger stöd ibland, till exempel när det uppstår problem i samarbetet mellan eleverna eller för att ge hjälp i en svår aktivitet. Till exempel blir det flera gånger småbråk i den grupp som leker med Lego Friends. Detta uppmärksammas av en lärare, som gör en tydlig markering. När tisdagens bokstavsövning är klar, uppstår en konkurrenssituation runt de populära pusslen. Läraren hjälper till med turtagning samtidigt som hon handleder några elever som håller på med ett svårt frågespel. När eleverna på torsdagen arbetar i lek- och spelgrupperna, ställer läraren utvecklande frågor till eleverna vid målarbordet. Vid spelbordet intill förklarar en annan lärare reglerna mjukt och tydligt.

Observationer visar att eleverna oftast förefaller vara motiverade inför de olika arbetspassen och att lärarna anstränger sig för att på olika sätt behålla elevernas engagemang. Till exempel vid introduktionen av veckans bokstav, berättar läraren på ett spännande och stimulerande sätt och engagerar sedan eleverna i att ge förslag på olika ord och namn som börjar på bokstaven f. Alla elever arbetar därefter engagerat med bokstavsövningarna. Vid högläsning går läraren runt bland eleverna, visar bilder och ställer engagerande frågor. Vid det arbetspass som kallas *"Hänt i veckan"* kommer eleverna snabbt igång med att berätta, läraren fångar upp elevernas inspel och ger positiv feedback: *"ni är jättebra på att komma ihåg"*.

Eleverna verkar inte vara rädda för att göra eller säga fel. *"Om man säger fel blir man lite ledsen men fröken blir inte arg"*, säger en elev. En annan: *"Om man säger fel så får någon annan svara. Det spelar ingen roll om man säger fel"*. Vid Skolinspektionens besök ska klassen ha bollspel i idrottshallen för första gången. Att passa bollen till varandra är svårt för många elever. Läraren avslutar arbetspasset med att säga: *"det var första gången, vi får träna oss. Det viktiga är att vi kämpar"*. En elev frågar vid ett tillfälle varför en annan elev inte är klar med sin uppgift. Läraren svarar: *"för hon gör jättenoggrant och då tar det tid"*.

Dessa goda exempel speglar den bild som dominerar vid Skolinspektionens besök. Samtidigt observerar inspektörerna under de tre besöksdagarna inslag i undervisningen som avviker från denna bild. Det förekommer till exempel att enstaka elever sitter

länge med en uppgift eller inte har något att göra, utan att uppmärksammas av någon lärare. Inför en bildövning ska eleverna ge förslag på vad som är typiskt för hösten. Någon säger snö och läraren svarar: "nej det är en annan årstid". En elev svarar vinbär på frågan om vilka bär man kan plocka under hösten. "Nja", säger fröken och skriver blåbär istället, på förslag från en annan elev. Varje dag har klassen en så kallad fruktstund. Varje dag är det elever som inte har någon frukt med sig. Vid ett tillfälle noterar läraren detta och frågar om någon vill dela med sig till eleven X, utan att se att det finns ytterligare en elev som inte har frukt med sig. Dessa elever sitter bredvid varandra. När klassen har bollspel i idrottshallen är det en elev som inte har med sig kläder att byta om till. Eleven får under hela arbetspasset sitta passiv på en bänk och titta på när de andra spelar. Ingen lärare ägnar eleven någon uppmärksamhet.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det i ganska hög grad råder ett tryggt, stödjande och uppmuntrande arbetsklimat i förskoleklassen. Lärarna är oftast lyhörda och inkännande, men det förekommer också att lärare agerar på ett sådant sätt att elever riskerar att känna sig utanför. Lärarna skapar motivation och ger stöd på olika sätt och eleverna får oftast undersöka och utforska utan att behöva vara rädda för att misslyckas eller göra fel.

2. Undervisningen utgår från de övergripande kunskapsmålen i läroplanen

Här granskas om undervisningen planeras utifrån de övergripande målen för kunskaper i läroplanens andra del. Här granskas också om undervisningen medvetet genomförs utifrån de övergripande målen för kunskaper i läroplanens andra del.

Förskoleklassens planeringsdokument utgörs av en teamplan (gemensam för båda förskoleklasserna) som upprättas årligen i augusti, mot bakgrund av den utvärdering av föregående läsårs teamplan, som görs i maj månad. Styrande för planen är enligt rektor skolans prioriterade områden, som gäller för hela Lillegårdsskolan.

För innevarande läsår anges i teamplanen tre prioriterade områden: ökat elevinflytande, "flerlärarsystem" och "likabehandlingsplanen". I planen görs ingen koppling till läroplanens övergripande mål för kunskaper (2.2) och inte till någon annan del av läroplanen heller.

Utöver denna läsårsplanering gör lärarna en veckoplanering som anger vad som "ska göras", till exempel "bokstaven G", "siffran sju", "skogen" och "faktafilm". Dock framgår inte vilka delar av läroplanen som det är tänkt att olika arbetspass och aktiviteter ska utgå från och vilka syften som ska uppnås.

Undervisningen genomförs inte medvetet utifrån de övergripande målen för kunskaper i läroplanen. Utifrån observationer kan Skolinspektionen dock konstatera att undervisningen har relevans sett till flera av läroplanens långsiktiga mål för kunskaper. Till exempel de mål som handlar om att kunna använda svenska språket och ett matematiskt tänkande, kunna arbeta självständigt och tillsammans med andra samt att kunna använda och ta del av olika uttrycksformer.

Av intervjuer med lärarna framgår att läroplanens långsiktiga mål för kunskaper inte är utgångspunkten för lärarnas planering av verksamheten. *"Vi utgår från skolans mål. Lpo utgår vi inte ifrån, det är vi dåliga på"*. Rektor bekräftar detta, *"kunskapsmålen har varit sekundära"*.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att undervisningen i mycket låg grad är medvetet genomförd utifrån läroplanens långsiktiga mål för kunskaper (2.2). Undervisningen har relevans gentemot delar av läroplanen, men det framgår inte av lärarnas dokumenterade planering för läsåret eller för arbetspass och aktiviteter vilka mål som lärarna har valt att utgå från.

3. Undervisningen är välorganiserad och synliggör elevernas lärande

Här granskas om syfte med aktiviteterna är tydliga för eleverna. Här granskas också om läraren kontinuerligt under arbetspasset säkerställer att eleverna förstår vad som förväntas av dem och vad som ska hända. Här granskas också om läraren gör ett tydligt sammanfattande aktivitetslut.

Skolinspektionens observationer visar att undervisningen är väl organiserad och strukturerad. En del rutiner återkommer, till exempel att "dagens ansvarsbarn" har vissa praktiska uppgifter. Varje morgon prickar klassen av dagen på en "100-dagarskarta" samt kollar almanackan. I samlingar och avslutningar ingår ofta praktiska frågor samt sång och rörelse. Övergångarna mellan olika arbetspass sker lugnt och smidigt. Inspektörerna får intryck av en välplanerad verksamhet där man hinner med mycket och eleverna oftast verkar ha roligt.

Varje arbetspass inleds med någon form av samling då lärarna går igenom vad som ska ske och vad eleverna ska göra. Det görs tydligt för eleverna vad som förväntas av dem. Syftet med aktiviteten tydliggörs däremot inte. Till exempel vid torsdagens aktivitet med lek- och spelgrupper presenterar läraren de nya grupperna, *"då är man med nya*

kompisar", och vad de olika grupperna ska arbeta med. Däremot sägs inget om varför det är bra att leka med nya kamrater och kanske nya aktiviteter.

Under arbetets gång följer lärarna upp elevernas arbete och förståelse - oftast genom att gå runt och slå sig ned hos eleverna. Framförallt gäller detta de lärarinitierade aktiviteterna (vad gäller den fria leken se avsnitt 4). Vid högläsning samtalar läraren med eleverna och följer på så vis upp att de förstår.

Varje dag avslutas med någon form av återsamling. Detta tillfälle används dock inte för att ge eleverna möjlighet att sammanfatta vad de gjort och lärt sig. *"Det kanske man glömmer bort lite för ofta, i stressen"*, säger en av lärarna. Den aktivitet som nämns ovan med lek- och spelgrupper, följs direkt av en avslutande samling. Bland annat gör man då en övning ("stöten") och sjunger en sång. Lek- och spelpasset kommenteras inte, än mindre ges det tillfälle till reflektion.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att i ganska låg grad tydliggörs syftet med de olika aktiviteterna för eleverna samt att tydliga aktivitetsslut saknas. Undervisningen är i ganska hög grad välorganiserad med en tydlig struktur. Under arbetets gång, följer lärarna upp elevernas arbete och förståelse på individnivå.

4. Undervisningen är varierad och möter elevernas olika förutsättningar, förväntningar, intressen samt ger utmaningar

Här granskas om undervisningen anpassas efter elevernas olika behov och att det ges möjlighet att genomföra olika aktiviteter vid samma tillfälle. Här granskas också om läraren använder sig av olika arbetsformer och arbetssätt i undervisningen. Här granskas vidare om läraren använder lek och skapande som en arbetsmetod för lärande.

Vid observationer av undervisningen i förskoleklass noterar inspektörerna att de lärarinitierade arbetspassen till stor del är planerade så att alla elever ska göra samma sak, på samma sätt och i samma ordning. Det gäller till exempel tisdagens bokstavsövning, onsdagens uppgift i naturboken och torsdagens matematikuppgift.

I genomförandet finns dock möjlighet att göra på lite olika sätt. Observationerna visar att lärarna är lyhörda för de elever som fick svårigheter och hjälper dem att hitta anpassade lösningar. Likaså ges möjlighet att arbeta olika länge med en uppgift. Tempo och tid kunde alltså variera mellan eleverna.

Men själva planeringen av undervisningen förefaller inte utgå från att eleverna har olika behov och förutsättningar. Lärarna hjälper till med de svårigheter som uppstår, men det finns oftast inte nya utmaningar för de elever som snabbt blir klara. Flera elever verkar ha kommit ganska långt med siffror och bokstäver. En av lärarna tror att det är tio elever som kan läsa. Vanligen får de elever som snabbt och lätt löser en uppgift övergå till att leka fritt. Denna bild bekräftas av elevernas kommentarer vid intervjuerna: *"när man är färdig får man ha fri lek"* och *"om det är lätt gör man fort och sedan får man göra lugna saker"*.

Observationer visar att lärarna i undervisningen använder sig av olika arbetsformer, och i flera av arbetspassen förekommer arbete i olika konstellationer (helgrupp, smågrupper, pararbete och enskilt arbete). Vidare framgår att lärarna i hög grad varierar arbets-sätten. Både fri och styrd lek förekommer. Sång, bild och olika rörelselekar är återkommande inslag samt berättande och högläsning. Film används regelbundet, likaså smartboard. Olika arbetsblad- och böcker används. Idrott och massageövning förekommer.

I förskoleklassen finns lärplattor som dock inte används under de dagar som Skolinspektionen besöker skolan. Elever och lärare berättar att dessa används för olika övningar på fritidshemmet. De elever som inte går på fritidshemmet får göra motsvarande övningar i förskoleklass. Rektor betonar att förskoleklass och fritidshem ska ses som en helhet. Skolinspektionen vill här påpeka att det i rektors uppdrag ingår att ansvara för att varje skolform arbetar utifrån gällande styrdokument.

Under de arbetspass som av lärarna benämns som fri lek, är det vanligt att eleverna gör olika saker. Både vid lek inne och lek utomhus finns det olika leksaker, spel och annat material att välja mellan. Eleverna bestämmer själva vad de ska göra och hur länge samt med vem eller vilka de ska leka. Några undantag finns, till exempel för hur länge man får använda affären, vilket styrs upp av lärarna. Den fria leken innebar relativt ofta tydliga flick- eller pojkgrupperingar.

Genom att vid vissa tillfällen inrätta lek- och spelgrupper styr lärarna dock upp både med vem och med vad eleverna leker i den fria leken. Observationerna visar att eleverna inte ifrågasätter detta och att arbetspasset fungerar bra.

I övrigt händer det ganska sällan att lärarna genom stöd till eleverna bidrar till att expandera den fria leken, visar Skolinspektionens observationer. Ett exempel kunde dock noteras när en grupp elever lekte med lera och tillverkade olika maträtter. Läraren provsmakar, ställer frågor och använder avancerade ord på ett förtydligande sätt och hjälper på ett formativt sätt eleverna att utveckla leken och lärandet mot de nationella målen.

Eftersom det inte finns några dokumenterade pedagogiska planeringar för arbetspass och aktiviteter, är det svårt att avgöra i vilken utsträckning lek och skapande används som en medvetet vald metod för lärande. I de elevinitierade aktiviteterna verkar leken mer fylla funktionen av att vara just fri och avkopplande lek ("när man är färdig så får man ha fri lek") och lärarna håller sig i bakgrunden. En av lärarna uttrycker att "den fria leken ska vara mer lek än rent lärande. I den fria leken går vi in mest när det behövs". Rektor säger att den fria leken behöver göras mindre fri och styras upp lite mer.

I förskoleklassen finns elever med annat modersmål än svenska. Av Skolinspektionens observationer framgick inte att dessa elever fick möjlighet att utveckla sitt modersmål i undervisningen. I intervjuer med rektor och lärare bekräftas att man inte arbetar med så kallat modersmålsstöd.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att undervisningen i ganska låg grad anpassas efter elevernas olika behov. I den pågående undervisningssituationen går lärarna visserligen in med stöd, men upplägget innebär samma uppgifter för alla. För en del elever innebär detta uppgifter "med tak" och de utmanas därmed inte. Vidare bedömer Skolinspektionen att lärarna i ganska hög grad varierar undervisningen med olika arbetsformer och arbetssätt samt använder lek och skapande som metod för lärande.

5. Läraren följer upp elevernas utveckling och lärande

Här granskas om läraren ger återkoppling till eleverna under aktiviteterna. Här granskas också om eleverna ges möjlighet att reflektera över undervisningens innehåll och sitt lärande. Här granskas vidare om elevernas utveckling och lärande följs upp regelbundet.

Observationer av undervisningen visar på få tillfällen då lärarna ger eleverna tillfälle att reflektera över och utvärdera undervisningen och sitt eget lärande. Som framgår av föregående avsnitt i denna rapport kan lärarnas återkoppling till eleverna beskrivas som huvudsakligen uppgiftsorienterad och inte formativ. Detta kan troligtvis relateras till att de inledande genomgångarna oftast innebär att lärarna talar om för eleverna vad de ska göra samt ger dem instruktioner. Mer sällan åskådliggörs syftet med arbetspasset eller aktiviteten.

Inspektörerna observerade exempel på när lärare ingrep i elevernas lek. Detta hände till exempel vid ett par tillfällen när en grupp flickor lekte med Lego Friends och inte kunde komma överens. Läraren "säger till" men hjälper inte eleverna att utveckla sitt samarbete. Likaså när fem pojkar bygger med något på golvet och det "råkar bli" vapen som produceras: "Upp med händerna!". Minst fem gånger säger läraren till eleverna att

sluta leka med vapen, men ger inte eleverna stöd i att reflektera över lekens innehåll och sitt eget lärande.

Men Skolinspektionens observationer visar också på ett par exempel, då eleverna ges tillfälle att tillsammans med lärarna följa upp sitt arbete och lärande. Det ena gäller en återkommande aktivitet "Hänt i veckan" då klassen, med lärares hjälp, på smartboarden sammanfattar förra veckans arbete. Ungefär samma metod användes för utvärdering av lärandet, efter att eleverna sett en film om får. Många intressanta resonemang kom att föras om fårets olika magar till exempel.

Både på höst- och vårtermin erbjuds uppföljande samtal med elev och vårdnadshavare. På hösten är det få som kommer men på våren deltar alla. *"Då har vi också mycket att visa vad eleven gjort"*. En enkel dokumentation görs inför samtalet av hur eleven känner sig i olika situationer och vad eleven skulle vilja bli bättre på.

Lärarna utvärderar sin undervisning när tillfälle finns. *"Oftast muntligt. Har inte tid att skriva ned det"*, säger en av lärarna. Skolinspektionen konstaterar att det därmed saknas dokumenterat underlag för utvärdering av den läsårsvisa teamplanen. För läsåret 2013/14 omfattar den sex punkter: social träning, samarbete, matematik, svenska, utvecklingssamtal och *"övrigt"*. Endast för samarbete, utvecklingssamtal och *"övrigt"* finns dokumenterad utvärdering. Utvärderingen innehåller ingen analys utan i stort sett konstateras bara att något fungerat *"bra"*, *"inte så bra"* eller *"i stort sett bra"*.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att att eleverna i ganska låg grad ges möjlighet att reflektera över undervisningens innehåll och sitt lärande men att lärarna däremot ger uppgiftsorienterad återkoppling till eleverna under aktiviteterna i ganska hög grad. I förskoleklassen saknas en systematisk och dokumenterad uppföljning och utvärdering av elevernas utveckling och lärande, som underlag för fortsatt utveckling av verksamheten.

6. Förskoleklasslärarna samarbetar med varandra och samverkan och samarbete finns mellan förskoleklass och skolan

Här granskas om samarbetsformer finns mellan lärare i förskoleklass. Här granskas också om samverkan och samarbete finns mellan förskoleklassen och skolan för att utbyta kunskaper och erfarenheter och stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv mot de nationella målen.

Enligt rektor ingår lärare i förskoleklass och grundskolans tidiga år i samma arbetslag. Samverkan sker genom arbetet med faddergrupper och i vissa gemensamma aktiviteter, framförallt under vårterminen. De pedagoger som ska undervisa i blivande årskurs 1 besöker då också förskoleklassen. Av intervju med lärare framgår att det finns rutiner för övergång mellan förskoleklass och skola. Under höstterminen sker inte så mycket samarbete utan inriktningen på arbetet är då att skapa trygghet i de nya grupperna i förskoleklass. Samarbete med årskurs 1 för att skapa möjligheter för elever med behov av utmaningar kan ordnas, men det *"har vi inte varit bra på"*, säger en av lärarna.

Rektor skriver i sin verksamhetsredogörelse att man inte ser behov av att göra så mycket mer än vad som redan görs när det gäller övergång mellan förskoleklass och årskurs 1. Beträffande övrigt samarbete mellan lärare i förskoleklass och skolans tidiga år, skriver rektor att det finns *"en del i övrigt att önska beträffande detta"*. Vidare anger rektor att ett större förändringsarbete på grundskolan samt schemafrågor hittills försvårat samarbetet.

Under Skolinspektionens besök på Lillegårdsskolan besöktes förskoleklassen av så kallade fadderelever och lärare från lågstadiet. Man hade då ett gemensamt arbetspass med massage samt berättaraktivitet och sång. På en av dagarna var det dessutom meningen att eleverna skulle ha en gemensam uteaktivitet i faddergrupperna (kick-off med trivselaktiviteter), men den fick ställas in på grund av ihållande regn.

Av intervjuer med lärare och rektor framgår att alla lärare i förskoleklass på skolan har gemensam planeringstid om en timma per vecka. I den granskade förskoleklassen har lärarna 40 minuter gemensam planeringstid per vecka. Varannan vecka träffas lärare i förskoleklass och årskurs 1 en halvtimme för gemensam planering. Varje förskoleklasslärare har dessutom en timmas egen *"förtroendetid"*.

Lärarna i förskoleklassen säger att de har *"minimalt med tid"* för planering, *"allt får ske på en höft och vi hinner inte dokumentera så bra heller"*. Som framgår av tidigare avsnitt i denna rapport, dokumenteras planering, uppföljning och utvärdering i mycket begränsad omfattning. Lärarna uttrycker också att på grund av tidsbrist *"måste mycket praktiskt ske under lektionstid"*. Skolinspektionens observationer visar att lärarna samtidigt som undervisning pågår, lägger en del tid på att plocka fram och städa undan, hämta dokument i skrivaren, klistra in i böcker och andra praktiska göromål.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det i ganska låg grad finns former för ett strukturerat samarbete mellan lärarna i förskoleklass, till exempel för planering, uppföljning och utvärdering samt dokumentation. Samverkan och samarbete mellan förskoleklassen och skolan sker i ganska hög grad, till exempel genom så kallad fadderverksamhet samt gemensamma aktiviteter.

Syfte och frågeställningar

Syftet är att granska om undervisningen i förskoleklass utgår från en målstyrd strategi för hur elevers lärande genom lek kan leda till att elever utmanas, motiveras och stärks i sin tilltro till den egna förmågan och därmed förbereds för fortsatt utbildning. Projektets övergripande frågeställningar är:

1. Utgår undervisningen i förskoleklassen från läroplanens övergripande mål?
2. Tydliggörs läroplanens övergripande mål för eleverna?
3. Följer lärarna upp elevernas utveckling och lärande?
4. Arbetar lärarna i förskoleklassen för att stimulera ett lärande genom lek?
5. Utmanas och stöttas eleverna i sitt lärande genom att de får undersöka och utforska utan att riskera att misslyckas?

Metod och material

Hur förskoleklassens elever utvecklas mot läroplanens mål och riktlinjer definierar god kvalitet för förskoleklassens verksamhet. Undervisningen i förskoleklassen ska utgå från läroplanens (Lgr 11) del 1 och 2 men inte del 3 (kursplanerna) eftersom det inte finns några kursplaner med kunskapskrav för förskoleklassen. Varje huvudman har stor frihet att utforma sitt arbete så att eleverna utvecklas mot de nationella målen. Skolinspektionen bedömer kvaliteten i förskoleklass utifrån hur väl huvudmannen, på olika sätt, lyckas utveckla verksamheten i förskoleklassen mot de nationella målen.

Aktuell forskning, beprövad erfarenhet, lagar och regler är viktiga underlag för hur granskningen utformas.

Granskningen av undervisningen i förskoleklass innebär att inspektörerna samlar in skriftlig dokumentation och under tre dagar besöker skolorna, observerar undervisningen, intervjuar lärare och rektor samt samtalar med elever. All information analyseras sedan för varje enskild skola och sammanställs och redovisas i ett beslut för skolan och i denna rapport.